

Voor mij ligt de door Dr. M. CORDEMANS in 't Nederlands vertaald de uitgave van het hierboven vermelde dagboek (Antwerpen, uitg. De Standaard, 1946). Het dagboek draagt in 't Nederlands als titel : "Wij schreven 1815... Dagboek van een rondreis in de Nederlanden in den Herfst van 1815".

In de inleiding van de vertaler (p. 7-12) maken we uitgebreid kennis met de legendarische figuur van de Engelse historicus, poëet, en bibliofiel Robert SOUTHEY (1774-1843).

Van 23 september tot 27 oktober 1815 toerde hij in gezelschap van familieleden rond door de Nederlanden. Hoogtepunt daarbij was een bezoek aan het Slagveld van Waterloo en andere sites die met de amper voorbije oorlogsgebeurtenissen in verband stonden.

SOUTHEY betrad het vasteland te Oostende en verliet het een goeie maand later via Calais.

De dagboekpassage waarin SOUTHEY zijn kort verblijf te Oostende beschreef, leverde ons een merkwaardig en waardevol getuigenis op over onze stad, locale gebruiken en over de "kleine kanten" van sommige bewoners waarmee SOUTHEY in contact kwam.

Norbert HOSTYN

* * * * *

Oostende, Zaterdag, 23 sept. 1815.

Wij verlieten Ramsgate gisteren morgen te half een, met zulk een goede en frisse bries, dat de kapitein ons een overtocht beloofde van acht of negen uren, of minder, indien de wind zou aanhouden. Hij verslapte, en we kwamen te Oostende niet voor vier uur 's anderendaags morgens aan. Zestien uren kan, nochtans, niet een slechte overtocht geheten worden; het gemiddelde is tien tot twaalf. Mijn broeder en zijn gezelschap waren met drie en veertig. Het passagegeld bedraagt anderhalf guinje en ge behelpt u zelf. Te Ramsgate bestaat echter een afpersingssysteem dat niet beperkt is tot het Albion Hotel. Dawson, de agent van de pakketboot, zegde, toen hij mijn dochter zag, dat haar passage zestien shilling zou bedragen. Kapitein Aylesbury van de Lord Liverpool, die haar eveneens zag, raamde haar op twintig. Ik bood toen aan, hem te betalen, maar hij verkoos het geld liever te Oostende in ontvangst te nemen, en toen vroeg hij voor zijn vaart volle prijs voor het kind. Als voorwendsel gold, dat ze een hele hut gebruikt had. Hij wist echter dat ze dit zou moeten doen, indien we 's nachts uitbleven. Zij leed heel wat aan zeeziekte. Haar moeder, voor wie deze een geneesmiddel had kunnen zijn, ontsnapte er volkomen aan. Het weinige eten dat ik gebruikte werd in commendaro voor de vissen genomen, en hun getrouwelijk teruggegeven.

Omstreeks twee uur 's nachts begon het te regenen, zodat ik de intocht in de haven miste. Alhoewel ze van geringe betekenis is, spijt het me nog ze niet te hebben gezien. Wij lagen dicht bij de kade, en de pakketboot was aanstonds vol kruiers die allemaal Engels spraken en allemaal twistten om uit te maken,

wie het reisgoed der passagiers zou dragen. Een Ier, behorende tot het bataljon veteranen, voegde zich bij hen, maar hij werd behandeld als een onderkruiper. Bij deze gelegenheid deden zich genoeg dingen voor, om te doen uitschijnen dat er jaloersheid bestond tussen de inlanders en het garnizoen. Wij stelden een einde aan de twist met onze koffers aan boord te laten. Wanneer we terugkeerden om ze te halen, gaven we de voorkeur, zoals het paste, aan de mensen van ter plaatse. In het Tolhuis ondervonden we meer spoed en veel meer beleefheid dan vreemdelingen, in dezelfde omstandigheden, in Engeland zouden te beurt vallen. Mijn eerste bezigheid was, natuurlijk, een bezoek aan de Bank. Het geld dat ik daar opnam, bestond allemaal uit Franse munt die blijkbaar overal gangbaar is. Dien protégé la France is op de rand gegrift. Ik bemerkte op een vijf frankstuk, met de datum An. XI., Napoléon Empereur aan de ene zijde, en République Française aan de andere. De stukken van lateren datum dragen Empire Français en de christelijke tijdrekening.

Waren we verleden nacht aangekomen, dan had men ons niet kunnen logeren in de Cour Impériale, waarheen Bedford en Herrier mij gewezen hadden. De kamers, zegde men ons daar, waren allemaal vol, ten gevolge van de grote toeloop van mensen die terugkeerden van de Kroning te Brussel. We werden binnengeleid in de gelagzaal die groot en gelambriseerd is. De panelen zijn lichtblauw of Frans grijs, met friezen en een bruine rand. Lijstwerk of tussenruimten zijn theekleurig. Er zijn drie spiegels, twee tussen de drie vensters, en een derde, een grote, boven de schoorsteen. De plankenvloer is met zand bestrooid - een ongerieflijke gewoonte. Grote vierkante tafels staan in twee hoeken van de kamer; nog zo een staat tegen de muur rechtover de vensters, en twee lange tafels elk uit twee van die andere tafels bestaande, in het midden van de kamer. Alle zijn met een groen oliedoek bedekt, dat gevat is zoals het laken of het leder van een schrijftafel. De stoelen zijn weinig kostbaar maar comfortabel, met ronde matten zitting. De rugleuningen zijn van kerselaar. Wat hun vorm betreft, verschillen ze niet veel van de breedgerande zitstoelen die thans in Engeland in de mode zijn. Ze zijn eerder wat holler en lager in de rug. Een prijzenlijst hangt op in de zaal. Eetmaal aan table d'hôte, 2,50 fr per hoofd; privé-eetmalen van 5 tot 18 fr; ontbijt, 2 fr; kamers van 3 tot 9 fr per dag; slaapkamers, 2 fr, waardoor, naar ik meen, deze welke afgezonderd zijn van de zitkamer bedoeld zijn - de logeerkamers van hen die aan de gemeenschappelijke tafel eten. Wijnen tegen 3 tot 10 fr de fles. Bordeaux is de goedkoopste op de lijst; Bourgogne d'Enclos de Vegetan de hoogst geprijsde; Porto, Hermitage, en Rijnwijn van de beste kwaliteit, 7 fr elk. Toen ik vroeg of dames aan de table d'hôte aanzaten, antwoordde de tafelknecht in zijn Engels dat de aanzienlijkste personen uit de stad daar aten. Dat schikte ons, daar het middagmaal te een uur werd opgediend en de boot voor Brugge om drie uur vertrok. Het was ons aangenaam, omdat we aldus meer zouden zien van de Vlaamse zeden en gewoonten. Bovendien viel er, in dit geval, niet te kiezen.

Ik ging naar de koer om mij te wassen. Het bekken was uiterst ongerieflijk ondiep en zag er uit als een kleine salaad-kom. Men bracht me zachte zwarte zeep en een geruite handdoek. Ik merkte eerst dat hij vuil was toen ik hem gebruikt had: een slecht specimen van Vlaamse reinheid. Om mijn aangezicht op passende wijze af te spoelen, ging ik naar de pomp en ontdekte

eerst niet, dat ze een kraan had in plaats van een gewone spuit, een bewijs dat men zich niet kan veroorloven vers water te verspillen.

Het brood heeft de vorm van een ring, alsof het toegewijd ware geweest aan mijn oude Portugese kennis, Onze Lieve Vrouw van de ronde O. Men heet het pain de trou, wat op passende wijze kan verengelst worden in ring-brood; of we zouden ze eenvoudig ringen kunnen heten zoals we van rollen spreken.

Edith May zag de bakker die er een aantal om zijn arm droeg, als zoveel armbanden. Ik besef de reden van deze vorm : de tafel knecht, die bezig is met het brood te leggen voor het middagmaal, snijdt het brood gemakkelijker en sneller dan hij het zou kunnen, indien het van een andere vorm ware geweest. Niets kan beter zijn dan brood, de boter is even uitstekend; de koffie is afschuwelijk en zonder room. De kan verschilt van al wat die naam draagt in Engeland. Ze zou niet lelijk zijn indien de afwerking goed ware geweest en het vaatwerk zelf effen. Ze heeft grote handvatten en een grote, lompe, koperen tuit. Een houten driepikkel van ongeschilderd hout dient als voetstuk. Terwijl we ons ontbijt gebruikten, blies een man in de straat op een lange koperen hoorn om te laten weten dat het warm brood klaar was.

De stad is mooi, in vergelijking bij Engelse steden. De straten zijn rein, recht en ruim. 's Morgens hing er een Edinburgse of Lissabonse geur, die bewees dat ongepast gebruik werd gemaakt van de vensters. De kleur van de goten leverde enig bewijs daartoe. Maar de meiden zijn zo bedrijvig met hun bezems, dat daar maar weinig van overblijft en de mannen die met pijpen in de mond rondwandelen, zijn talrijk genoeg om een gezonde tabakslucht door de straten te verspreiden.

(vervolgt)

(*)(*)(*)(*)(*)(*)(*)(*)

VRAAG

Wie kan mij inlichtingen bezorgen over

1° Alexander VANHOUTTE, geboren te Brugge 1796, overleden te Oostende de 31 mei 1855.

Politiecommissaris te Oostende tot 1851.

2° Ludovicus VANDERVORST, geboren te Leuven op 6 september 1810 en overleden te Oostende 20 augustus 1871.

Politiecommissaris te Oostende van 1851 tot 1871.

Verder alle informatie over het doen en laten van het Oostendse politiekorps tijdens vorige eeuw steeds welkom.

Daniel DESCHACHT
Lotuslaan 19
8400 Oostende